

Riksbankens Företagsundersökning

Telefonintervjuer 30 mars-2 april

April 2020

Riksbankens företagsundersökning vecka 14¹

Med anledning av de snabba skeendena kring coronapandemin och effekterna på ekonomin gör Riksbanken återkommande telefonintervjuer med svenska storföretag. Den senaste omgången intervjuer genomfördes 30 mars - 2 april. Resultatet av dessa intervjuer sammanfattas nedan.²

Pandemins utbrott har i princip påverkat alla delar av näringslivet på ett eller annat sätt och i vissa branscher helt förlamat verksamheten. Det förefaller som att de hårdast drabbade branscherna, som hotell-, restaurang- och resebranschen samt fordonsindustrin, har nått botten men de ser samtidigt heller ingen vändning uppåt inom den närmaste tiden. För en del gäller det att dra ned kostnaderna så mycket det går för att överleva tills situationen blir bättre, för andra att spara på allt som inte är nödvändigt för stunden för att förbättra sin finansiella ställning. Den allmänt sett lägre aktivitetsnivån i ekonomin slår på framtida utvecklingsplaner, investeringar och underhåll. De värst drabbade branscherna permitterar eller varslar i princip all personal och företag inom andra branscher gör sig också redo för personalneddragningar. De branscher, till exempel dagligvaruhandeln, som ökar sin omsättning och rekrytering uppväger inte de förluster som sker inom andra områden.

Finansieringsvillkoren har försämrats trots ökade lån och garantier från statens sida. Företagen uppger att det nu är dyrare att låna upp pengar på värdepappersmarknaderna och att banksystemets lånekapacitet är begränsad. Detta riskerar att drabba små och medelstora företag framför allt.

Viss stabilisering på låga nivåer

Överlag har situationen för de hårdast drabbade branscherna stabiliserats såtillvida att de tycks ha nått en botten. De produktionsanläggningar inom industrin som redan har stängts har inte öppnats. Efterfrågan för de konsumentnära tjänstbranscherna, **hotell-, restaurang- och resebranschen**, kan sannolikt inte falla mer. **Byggindustrin** är fortfarande nästan helt opåverkad. Men **gruvor och skogsindustri** som hittills har hållit produktionen hyfsat uppe börjar nu se minskad efterfrågan och ökad osäkerhet då många andra industrier håller stängt.

”Allt som inte är nödvändigt för stunden, börjar vi att bromsa”

Efterfrågan har i allmänhet minskat kraftigt i de flesta branscher. Undantagen utgörs av **livsmedelsindustri, dagligvaruförsäljning och apotek** där efterfrågan istället **ökar kraftigt**. Den konsumentnära sällanköpshandeln är generellt kraftigt ned men tycks inte falla mer inom **elektronik, möbler och konfektion**. Inom delar av industrin finns det nu en tendens att redan lagda **order börjar dras tillbaka**. Orderingången för motorfordonsindustrin sjunker men det är ”ingen lavin” som det var vid finanskrisen. En del tillverkare planerar att återuppta sin produktion om det finns tillräckligt med underleverantörer som kan leverera delar. Det kommer i sin tur att avgöras av när störningarna från Europa avtar. Företagen minskar

¹ Riksbanken har mellan den 30 mars och 2 april kontaktat drygt 65 industri-, bygg-, handels- och tjänsteföretag samt branschorganisationer för att följa upp företagens situation med anledning av utbrottet och spridningen av coronaviruset.

² Tidigare telefonintervjuer redovisas i [Riksbankens företagsundersökning februari och mars 2020](#).

kostnader på alla sätt för att överleva och man uppger att i stort sett alla **investeringar** och utvecklingsprojekt är uppskjutna.

Transportkapaciteten till sjöss är fortfarande påverkad av att containers antingen befinner sig på fel ställe eller inte används optimalt. Transporter har således blivit dyrare.

Utbudsstörningarna finns fortfarande kvar eftersom gränser i Europa är stängda, vilket försvårar för transporter. Men att många industrier är stängda är ett större problem för varuförsörjningen. Medan företagen beskriver Kina som "nästan full fart i produktionen" så rapporteras problem med leveranser från Frankrike, Italien och Spanien. En branschorganisation menar att "den största risken globalt sett är Indien", och pekar på att svenska företag köper mycket konsulttjänster därifrån.

Kraftig permitterings- och varselvåg

Nästan samtliga företag i de kraftigast påverkade branscherna har **permitterat, varslat och sagt upp** personal. **Bemanningsföretagens** efterfrågan faller snabbt till följd av att delar av industrin står stilla. I viss mån har andra branscher som logistik och delar av handeln efterfrågat fler bemanningsanställda men det uppväger inte det stora tappet av bemanning inom industrin. Sedan en tid tillbaka står motorfordonindustrin helt stilla och stora delar av personalen har permitterats. Den kraftiga varselvågen drabbar även stora delar av handeln. I de fall man inte har varslat har man infört anställningsstopp och gjort sig av med timvikarier och provanställda.

Samtidigt har **antalet sjukskrivna ökat** kraftigt. Det beror dels på slopandet av karensdagen dels onormalt ökad vård av barn (VAB) eftersom barn liksom vuxna rekommenderas att vara hemma vid minsta tecken på förkylningssymptom. I flera fall har man kunnat parera uppsägningar och varsel i och med att frånvaron har ökat. Men i vissa branscher ser man en utmaning i att hålla produktionen igång då sjukskrivningarna har och väntas fortsätta öka. Företagen har också lånat personal av varandra eller inom samma koncern för att möta ökad efterfrågan i expansiva verksamheter.

Fortsatt dyrt med finansiering

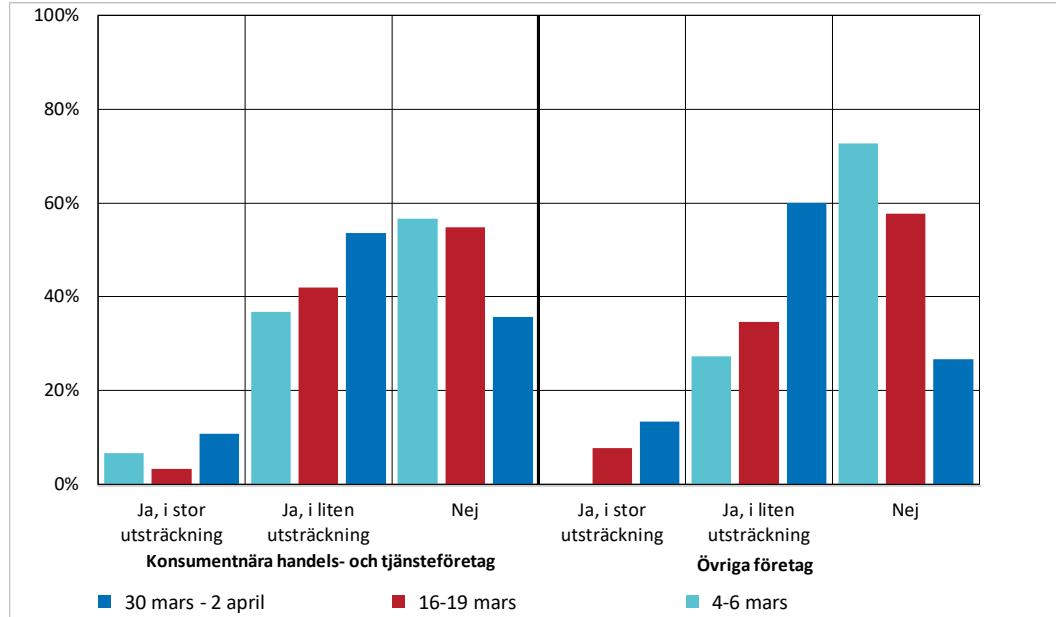
De stora industriföretagen som vanligtvis är aktiva på värdepappersmarknaderna uppger att tillgången på **likviditet har blivit betydligt dyrare** jämfört med situationen innan krisen. Åtgärder från myndigheter uppges inte heller ha underlättat situationen påtagligt. Nyemissioner på den svenska certifikatmarknaden för kortsiktig upplåning uppges ha upphört vilket påverkar företagets likviditetsförsörjning. Några företag har emitterat obligationer med längre löptider och priset har blivit betydligt högre än tidigare. Finansiering från banker finns via tidigare ingångna avtal men bankerna anför **begränsningar i exponeringar** mot branscher och företag som en motverkande faktor för mer utlåning.

Olika branschföreningar (såväl industri, handel och tjänster) uppger att de **mindre företagen** har en ännu svårare situation då de ofta inte har säkerheter för att få lån. Man efterlyser generösare lånevillkor från staten (ännu högre statliga lånegarantier). Bankerna kan ha svårt att bedöma ett stillastående företags **återbetalningsförmåga** och hinna behandla alla ansökningar i tid.

Bilaga 1. Diagram

Diagram 1. Har utbrottet av coronaviruset lett till störningar i produktion eller störningar i leveranser till Sverige?

Andel företag

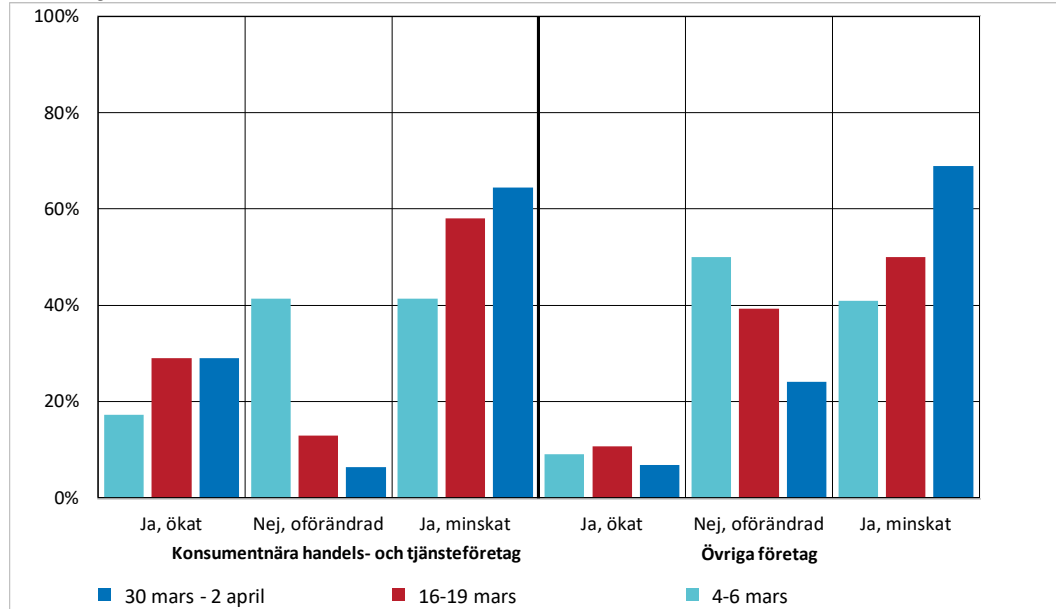

Anm. Konsumentnära handels- och tjänsteföretag avser handeln och företag som säljer tjänster direkt till hushåll.

Källa: Riksbanken

Diagram 2. Har utbrottet av coronaviruset påverkat efterfrågan på företagets produkter eller försäljningsvolym?

Andel företag

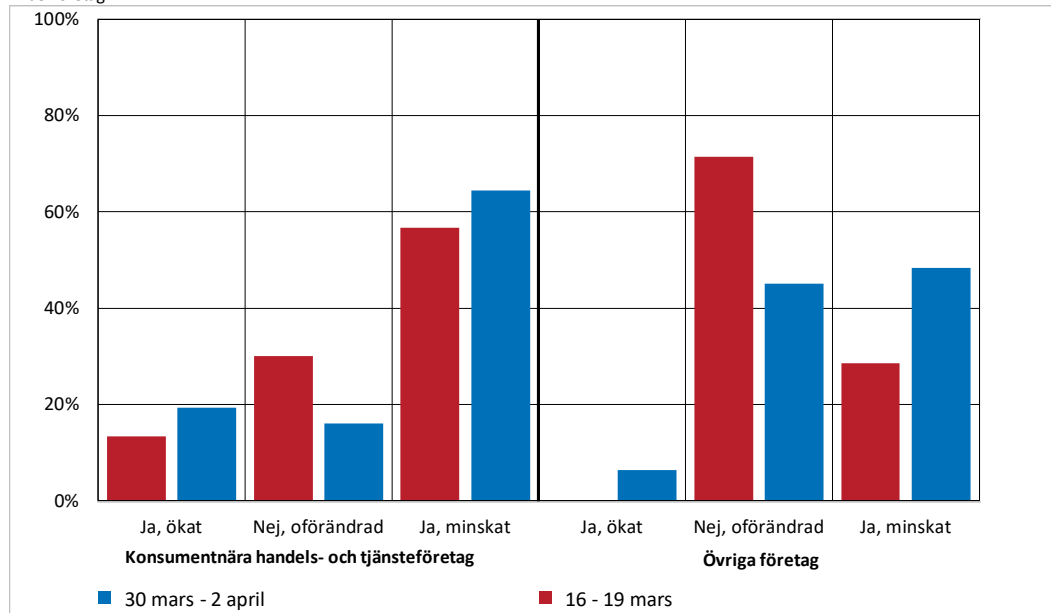

Anm. Konsumentnära handels- och tjänsteföretag avser handeln och företag som säljer tjänster direkt till hushåll.

Källa: Riksbanken

Diagram 3. Har utbrottet av coronaviruset påverkat företagets behov av arbetskraft?

Andel företag

Anm. Konsumentnära handels- och tjänsteföretag avser handeln och företag som säljer tjänster direkt till hushåll. Frågan ställdes inte den 4-6 mars.

Källa: Riksbanken

Om Riksbankens företagsundersökning

Riksbankens undersökning avser att spegla pris- och konjunkturutvecklingen inom industrin, byggsektorn, handeln och delar av tjänstesektorn. Eftersom ett fåtal aktörer står för en mycket stor del av det svenska näringslivet kan relativt få intervjuer ge information om stora delar av näringslivet. Många av de intervjuade företagen förmedlar dessutom information om andra delar av näringslivet genom sina kontaktytor mot bland annat små och medelstora företag.

Undersökningen görs genom att Riksbankens personal besöker företagen i cirka en timme. Intervjuerna genomförs i regel med personer i företagets ledningsgrupper. Samtalen ger företagen möjlighet att utveckla svaren och intervjuaren kan ställa fördjupande följdfrågor. Särskilda frågor ställs från tid till annan om aktuella frågeställningar inom penningpolitiken.

I undersökningen intervjuas cirka 30 företag i februari och 40 företag i maj och september. Sedan undersökningens start 2007 har över 300 företag deltagit i undersökningen.

Diagrammen i rapporten visar vanligtvis företagets svar viktade med respektive företags antal anställda i Sverige. Indextalen i diagrammen fångar upp- och nergångar i svarsmonstren väl. Dessa svar kombineras sedan med företagets reflektioner under intervjuerna. Aktuell rapport för april 2020 är en uppdatering av rapporten för februari och mars och redovisar resultatet av telefonintervjuer med drygt 65 företag som huvudsakligen gjordes mellan den 30 mars och 2 april.

En närmare beskrivning av undersökningen finns på Riksbankens hemsida: Hokkanen, Melin och Nilson (2012), "Riksbankens företagsundersökning – en snabb konjunkturindikator", Penning- och valutapolitik 2012:3.

http://www.riksbank.se/Documents/Rapporter/POV/2012/rap_pov_artikel_3_121017_sve.pdf

SVERIGES RIKSBANK
103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)
Tel 08 - 787 00 00
Fax 08 - 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se